

'Impuls nodig voor veredeling van weinig eisende rassen'

Het onderzoeksprogramma Groene Veredeling is van start gegaan. Wat later dan gepland, maar biologische en gangbare veredelingsbedrijven werken nu samen met onderzoekers aan de veredeling van rassen die geschikt zijn voor low input teelt en/of teelt onder suboptimale omstandigheden.

Margreet Hofstede van het ministerie EL&I is trots op het nieuwe onderzoeksprogramma Groene Veredeling. Als sectormanager biologische landbouw was ze nauw betrokken bij de opstelling ervan, samen met de sectormanager uitgangsmateriaal en de directie Kennis en Innovatie. Het programma is met eigen geld van het ministerie opgezet. Dit is een duidelijk signaal dat het ministerie het belangrijk vindt dat er rassen beschikbaar komen die geschikt zijn voor low input landbouw en voor teelt onder minder optimale omstandigheden, zoals droogte of verzilting. Het gaat bijvoorbeeld om rassen die toekunnen met minder stikstof en minder gevoelig zijn voor ziekten en plagen. Ze zijn dus minder afhankelijk van gewasbeschermingsmiddelen of blijven beter produceren als telers geen bestrijdingsmiddelen inzetten. De resultaten uit het onderzoek moeten toepasbaar zijn voor de ontwikkeling van rassen voor zowel de gangbare als biologische landbouw. En ook – niet onbelangrijk – moeten het bedrijfsleven en onderzoekers met elkaar tot nieuwe kennis komen: co-innovatie.

>> **Waarom is het zo belangrijk dat de overheid hierin investeert?**

'Veredelingsbedrijven zullen uit commercieel oogpunt zich minder snel richten op uitdagingen voor de lange termijn. Het duurt gewoon te lang voordat ze de investeringen terugverdienen, anders hadden ze het al wel gedaan. Wij vinden het belangrijk dat die rassen er komen, bijvoorbeeld om de input aan stikstof en gewasbeschermingsmiddelen nog verder te kunnen verminderen. Daarom geven wij er een zetje aan. Daarnaast willen we dat de consument en de producent keuzevrijheid hebben; zij moeten ook de mogelijkheid hebben om te kiezen voor producten die afkomstig zijn van gewassen die traditioneel veredeld zijn.'

>> **U benadrukt dat het om eigen geld van EL&I gaat. Is dat zo bijzonder?**

Met het programma TTI Groene Genetica steekt de overheid toch ook geld in veredelingsonderzoek? 'Voor TTI Groene Genetica is

FES-geld ingezet, geld dat uit de aardgasbaten komt. Voor groene veredeling hebben we gekozen voor eigen kennisgeld voor innovatieve projecten. Dat is een signaal hoe belangrijk we dit vinden en het is een mooie aanvulling op TTI Groene Genetica.'

>> **De insteek is dat gangbaar en biologisch samen optrekken. Waarom is dat?**

'Omdat de uitdagingen op termijn dezelfde zijn: duurzame landbouw. Bovendien zie je nog te vaak dat er schotten staan tussen biologische en gangbare veredelingsbedrijven en binnen een en hetzelfde bedrijf zelfs tussen de biologische afdeling en de rest. Dat is jammer, want biologisch en gangbaar kunnen zoveel van elkaar leren! Overigens zijn de bedrijven die zich met biologische veredeling bezighouden vaak onderdeel van een groter bedrijf. Deze afdelingen zijn echter relatief klein, met een bescheiden onderzoeksbudget vanwege de relatief beperkte markt.'

>> **Hoe stelt u zich de samenwerking voor?**

'Er was al enige samenwerking. Maar wat nog vaak gebeurt, is dat biologische rassen afgeleiden zijn van moedermateriaal voor de gangbare landbouw. Rassen die geselecteerd zijn voor optimale productie onder gunstige omstandigheden, dus als de input aan mest en bestrijdingsmiddelen hoog is. Het stadium ervoor, selectie van moedermateriaal op basis van andere criteria, gebeurt nog nauwelijks. Dat is wel wenselijk, want dan krijg je een bredere genetische basis en uiteindelijk rassen die geschikt zijn voor minder optimale omstandigheden. Maar dat vraagt ook extra investeringen.'

>> **Krijgt het groene veredelingsprogramma zo'n verandering in gedrag wel voor elkaar?**

'Het is nu nog te vroeg om dat te beoordelen, maar communicatie is een belangrijk onderdeel van het programma. Resultaten moeten verspreid worden naar andere bedrijven, binnen de bedrijven, maar ook naar beleidsmakers en andere belanghebbenden, door

workshops en dergelijke. We hoeven ook niet direct de wereld te verbeteren met het programma, als het maar een aanzet is tot een veredeling die bijdraagt aan een duurzamere landbouw en gangbaar en biologisch met elkaar verbindt.'

>> **Dat soort rassen die het goed doen met minder input, is toch vooral belangrijk voor de biologische sector?**

'De biologische sector heeft er op korte termijn iets aan. Biologisch heeft nu eenmaal minder mogelijkheden om bij te sturen met kunstmest of bestrijdingsmiddelen. Het zaad of plantgoed moet robuuster zijn. Maar op een wat langere termijn zal ook de gangbare sector de vruchten plukken van het programma Groene Veredeling.'

>> **Wat hebben gangbare bedrijven dan aan dit programma?**

'Ze hebben er baat bij als er rassen komen die minder bestrijdingsmiddelen of mest nodig hebben. Bovendien ligt er voor gangbaar ook een uitdaging op mondiaal niveau en op de lange termijn. Met zo'n programma willen we de langetermijndoelen dichterbij halen en stimuleren dat bedrijven er meer oog krijgen voor krijgen.'

>> **Ziet u aan de aanvragen dat gangbare bedrijven interesse hebben en dat ze optrekken met biologische?**

'Ja, er zijn bij de aanvragen verschillende bedrijven betrokken die zich tot nu toe vrijwel alleen op de gangbare sector richten. Dit bevestigt dat gangbare bedrijven interesse hebben in dit type veredeling. Het is alleen relatief moeilijk onderzoek, omdat gekeken moet worden naar complexe eigenschappen. Ze hadden dus een zetje nodig.'

>> **Hoe kijkt u terug op de start van het programma?**

'Ik ben tevreden dat het programma er ligt, maar de start van de projecten heeft langer geduurd dan ik had verwacht. Alle projecten hadden eigenlijk voorjaar 2010 al moeten gaan lopen, maar dat was met twee projecten niet het geval. Dat heeft administratieve en contractuele redenen. Dit soort dingen vragen zorgvuldigheid en soms meer tijd dan vooraf is in te schatten. In ieder geval staat het programma nu goed.'

>> **Voldoet het al wel aan de verwachtingen?**

'Het is nog te vroeg om een oordeel uit te spreken. De projecten zijn net gestart. Over vier jaar beoordelen we of het programma rassen oplevert die voldoen aan de doelen, namelijk dat ze robuuster zijn en beter tegen suboptimale omstandigheden kunnen. En we kijken of de verbindingen tussen biologisch en gangbaar tot stand zijn gekomen. Zo ja, dan loopt het programma verder door tot 2020.' (LN)